

Estudi de cas: tècniques en geografia

2014/2015

Codi: 101591

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501002 Geografia i ordenació del territori	FB	1	1

Professor de contacte

Nom: Ana Vera Martin

Correu electrònic: Ana.Vera@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Antoni Francesc Tulla Pujol

Prerequisits

No hi ha prerequisits per a cursar aquesta assignatura.

Objectius

Estudi de Cas: Tècniques en Geografia s'imparteix el Primer curs del Grau de Geografia i Ordenació del Territori.

Aquesta assignatura ofereix una introducció bàsica a la representació de dades en Geografia, per a descriure i analitzar els fenòmens territorials. L'assignatura segueix una aproximació basada en la resolució de tasques concretes de descripció o anàlisi, ordenades segons tipus de dades, finalitat i camp d'aplicació. Per a cada tasca concreta es presenten sistemàticament els mètodes apropiats d'anàlisi de dades (gràfics, estadístics o cartogràfics), juntament amb els conceptes de base necessaris i casos d'aplicació.

Els objectius de l'assignatura són:

- Capacitar per a resoldre tasques bàsiques d'anàlisi i presentació de dades (visualització i descripció gràfica, estadística i cartogràfica) per a descriure i caracteritzar territoris o fenòmens naturals i socials que tenen lloc en el territori.
- Dotar del bagatge conceptual, metodològic i tècnic necessari, tant per a les assignatures de caire temàtic o regional, com per a les assignatures instrumentals més avançades de tractament i anàlisi d'informació geogràfica.

L'assignatura cobreix els aspectes conceptuals, metodològics i tècnics per a resoldre treballs pràctics d'anàlisi geogràfica:

- Conceptes sobre la naturalesa de l'anàlisi i de la informació geogràfica.
- Metodologia de plantejament, documentació, disseny operatiu, execució i presentació de resultats d'un projecte.
- Recopilació de les dades, el seu enregistrament i manipulació mitjançant fulls de càlcul, i la seva organització mitjançant bases de dades.

- Resolució de necessitats d'exploració de la informació, i de descripció i classificació dels territoris o fenòmens estudiats, mitjançant tècniques de representació gràfica, de descripció i classificació estadística i de representació cartogràfica.

Conceptes de comunicació visual i de disseny gràfic necessaris per a l'elaboració de documents gràfics o cartogràfics efectius de visualització, anàlisi i presentació de dades.

Competències

- Aplicar mètodes i tècniques de treball de camp per adquirir un coneixement directe del territori.
- Desenvolupar les habilitats específiques relacionades amb el coneixement de les tècniques de treball, en especial les relacionades amb la obtenció, l'anàlisi, el tractament i l'expressió cartogràfica d'informació geogràfica, així com les que fan referència amb el treball de camp.
- Dominar el coneixement teòric necessari per plantejar problemes geogràfics de manera integrada i combinar un enfocament generalista amb una anàlisi especialitzada.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar les principals dinàmiques del món actual des d'un vessant geogràfic
2. Contrastar i comparar dades geogràfiques rellevants.
3. Copsar les relacions físiques i humanes a partir del coneixement directe del territori.
4. Desenvolupar les habilitats pròpies del treball de camp, observar i elaborar els informes corresponents.
5. Interpretar i elaborar documents cartogràfics d'informació geogràfica.
6. Obtenir, tractar i analitzar dades geogràfiques.
7. Participar en debats geogràfics respectant les opinions dels altres participants.
8. Plantejar problemes sobre la diversitat física, econòmica, social i cultural dels territoris aplicant coneixements de geografia regional.
9. Sintetitzar els coneixements adquirits sobre l'origen i les transformacions experimentades pels diversos camps d'estudi de la disciplina.

Continguts

Bloc 1. L'ANÀLISI DE DADES EN GEOGRAFIA

1. Mètodes d'anàlisi geogràfica
2. La informació geogràfica
3. Fonts de dades geogràfiques

Bloc 2. VISUALITZACIÓ I DESCRIPCIÓ DE DADES GEOGRÀFIQUES

4. Mètodes i gràfics estadístics de descripció temàtica
5. Mètodes gràfics i estadístics d'exploració de relacions temàtiques
6. Diagrames amb nom propi
7. Mètodes gràfics i estadístics de classificació temàtica

8. Mètodes cartogràfics de visualització i descripció espacial

Bloc 3. COMUNICACIÓ I PRESENTACIÓ DE RESULTATS

9. Elements de disseny gràfic

10. Format i mitjans de presentació de resultats

Metodologia

L'assignatura consta de 3 blocs de diferent contingut, naturalesa i intensitat, que tenen dinàmiques de desenvolupament diferents.

Bloc 2 - Mètodes de representació

El Bloc 2 és el nucli principal i el gruix de l'assignatura (75% aproximadament). És totalment pràctic i es desenvolupa a través d'un conjunt d'unitats, una per a cada tema, dividides en un nombre variable de fitxes, una per a cada mètode concret, agrupades en grups temàtics o apartats de la unitat.

Cada fitxa inclou la definició dels conceptes necessaris, l'exposició del mètode (origen, finalitat, aplicació, descripció, variants, utilitat i referències bibliogràfiques) il·lustrada amb exemples, un cas o exemple detallat del procediment de realització pas a pas, i exercicis, tant d'aprenentatge com de consolidació.

Les fitxes són curtes i autocontingudes, per poder ser treballades de forma independent, però poden pressuposar fitxes anteriors i per tant solen requerir el desenvolupament seqüencial del grup de fitxes de cada apartat i de cada unitat. En totes les unitats, la seqüència de treball l'anirà indicant el professor.

Blocs 1 i 3 - Coneixements transversals

A més de les unitats metodològiques (Bloc 2), hi ha unitats de caràcter transversal. El bloc 1, dedicat a posar els mètodes d'anàlisi de dades en el context de l'anàlisi i la informació geogràfica (15% aprox.), i el Bloc 3, destinat a proporcionar recursos de disseny gràfic (10% aprox.). Les unitats d'aquests dos blocs transversals no es desenvolupen de forma seqüencial ni per unitats senceres, sinó que s'introdueixen quan ho requereix el desenvolupament del Bloc 2.

El desenvolupament de les unitats del bloc transversal 1, de conceptes generals, i 3, de recursos de disseny gràfic, també es fa a partir d'apunts d'extensió reduïda, organitzats en fitxes.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes presencials	45	1,8	1, 3, 7, 8
Tipus: Supervisades			
Realització de les pràctiques i del treball de curs	25	1	2, 4, 5, 6, 7
Tutories del treball de curs	3	0,12	4, 8, 9
Tipus: Autònomes			
Desenvolupament del treball de curs i pràctiques	43	1,72	4, 5, 6, 8
Estudi personal	25	1	3, 5, 6, 9

Avaluació

AVALUACIÓ

Les activitats d'avaluació són les següents:

1 - Exercicis de curs per a fer el seguiment de l'avaluació continua dels continguts.

Valoració dels exercicis: Els aspectes formals, la pertinença de la resposta que demostrï l'assoliment del grau de coneixement sobre el tema, la resolució, representació i la interpretació dels resultats, així com la realització correcta dels càlculs.

2 - Treball de curs on s'apliquen els coneixements adquirits durant el semestre i es fa la seva presentació pública.

Valoració del treball de curs: els aspectes formals, el plantejament de l'objectiu i les variables d'anàlisi, ús de les metodologies de representació gràfica i d'anàlisi, desenvolupament i resolució dels problema plantejat i defensa pública del treball.

Les hores dels exercicis i del treball de curs estan incloses dins de les activitats supervisades i de treball autònom.

3 - Examen i Qüestionaris per a consolidar els coneixements teòrics i aplicats sobre les Tècniques en Geografia.

L'avaluació continuada fa que sigui OBLIGATORI el lliurament de totes les activitats d'aprenentatge per a poder aprovar l'assignatura. Per a fer mitja s'ha de tenir com a mínim un 5 a cada activitat d'aprenentatge (exercicis, qüestionaris i treball de curs). En cas contrari aquella part s'haurà de reavaluar.

Els exercicis lliurats amb posterioritat a la data límit tindran una puntuació màxima de 5.

La còpia total o parcial d'una pràctica és un 0. La reincidència de còpia tindrà com a conseqüència suspendre l'assignatura.

REVALUACIÓ

Es reavaluaran aquelles activitats d'avaluació que hagin estat suspeses, no és possible presentar-se si no han estat avaluades prèviament.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examens i qüestionaris	35%	9	0,36	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Exercicis i Treball	65%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

Bibliografia

Els textos d'estudi bàsics són les fitxes d'apunts de les unitats de l'assignatura, disponibles en xarxa, les quals contenen la bibliografia citada i possibles lectures d'ampliació.

Per complementar o ampliar els materials del curs, alguns manuals bàsics d'ús freqüent són:

Manuals bàsics en castellà sobre cartografia i estadística

Cortizo Álvarez, T. (1998) Los gráficos en geografia. Gijón: Tria-ka.

Ebdon, D. (1982) Estadística para geógrafos. Vilassar de Mar: Oikos-Tau.

Estebáñez, J. y Bradshaw, R.P. (1978) Técnicas de cuantificación en geografía. Madrid: Tebar Flores.

Gutiérrez Puebla, J.; Rodríguez, Rodríguez V. y Santos Preciado, J.M. (1995) Técnicas cuantitativas: Estadística básica. Vilassar de Mar: Oikos-Tau.

Raso, J.M.; Martín Vide, J. y Clavero P. (1987) Estadística bàsica para ciencias sociales. Barcelona: Ariel.

Manuale bàsics en anglès sobre cartografia i estadística

Matthews, H. and Foster, I. (1989) Geographical Data: Sources, Presentation and Analysis. Oxford: Oxford University Press. 140 p.

Mitchell, A. (1999) The ESRI Guide to GIS Analysis. Volume 1: Geographic Patterns and Relationships. Redlands (California, USA): Environmental Systems Research Institute, Inc. 186 p.

Monmonier, M. (1993) Mapping It Out: Expository Cartography for the Humanities and Social Sciences. Chicago (Illinois, USA): The University of Chicago Press. 301 p.

Walford, N (1994) Geographical Data Analysis. Chichester (UK): John Wiley & Sons, Ltd. 446 p.